

सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेसाठी केंद्र
शासनाने निर्गमित केलेल्या सुधारीत मार्गदर्शक
सुचनांप्रमाणे STEP-UP या घटकांतर्गत
करावयाची कार्यवाही

महाराष्ट्र शासन

नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सुजयो-२०१३ /प्र.क्र. ३००/ नवि-३३

मंत्रालय ,

मुंबई-४०० ०३२

दिनांक: ०७ फेब्रुवारी, २०१४

वाचा -

- १) केंद्र शासनाचे क्र. K-१४०११/२/२०१३- UPA, दिनांक-२५/६/२०१३ चे पत्र.
- २) महाराष्ट्र शासन, रोजगार व स्वरोजगार संचलनालयाचे, अ.शा.पत्र क्र. रोवस्वरोसं/
सुजशरोयो/ ९४५४/ २०१३, दिनांक- २३/०८/२०१३
- ३) नगर विकास विभाग, शासन निर्णय क्र. सुजयो-२०१०/प्र.क्र.०२/नवि-१६,
दि.२५/१/२०१०
- ४) उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. कौविका-२०१०/(१७७/२०१०)/व्यशि-५,
दि. २९ डिसेंबर, २०१०

प्रस्तावना -

केंद्र शासन पुरस्कृत सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजने अंतर्गत राज्यातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील व्यक्तींना कौशल्य प्रशिक्षण आणि रोजगाराची संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी Skill Training for Employment Promotion Amongst the Urban Poor (STEP UP) या घटकाद्वारे केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार अंमलबजावणी केली जात आहे. केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींना रोजगाराची संधी उपलब्ध होण्याकरीता द्यावयाचे प्रशिक्षण हे राष्ट्रीय कौशल्य विकास धोरणाच्या (National Skill Development Policy) धर्तीवर देण्यात येते. त्या अनुषंगाने कार्यक्रमाच्या उत्कृष्ट अंमलबजावणीकरीता राज्य शासनाच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाच्या अधिपत्याखालील संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण यांची सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत दारिद्र्यरेषेखालील लाभार्थ्यांना विविध व्यवसायांमध्ये प्रशिक्षण देण्याकरिता अग्रणी संस्था (Lead Agency) म्हणून संदर्भाधीन क्र. ३ येथील शासन निर्णयान्वये नेमणूक करण्यात आली होती. तथापि, दरम्यान राष्ट्रीय कौशल्य विकास कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीकरीता केंद्र शासनाच्या आदेशानुसार राज्य शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत राज्यात कौशल्य विकास कार्यक्रमाकरीता राज्यस्तरीय महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीची स्थापना संदर्भाधीन क्रमांक-४ येथील शासन निर्णयान्वये करण्यात आली असून, सदरहू संस्थेमार्फत राज्यातील कौशल्य विकास कार्यक्रमाची अंमलबजावणी केली जाते. त्या अनुषंगाने राज्यात कौशल्य विकास कार्यक्रमांतर्गत

संबंधित उमेदवारांना उपयुक्त व आवश्यक कौशल्य प्रशिक्षण व अनुषंगिक बाबींची अंमलबजावणी सदरहू राज्यस्तरीय सोसायटी मार्फत कार्यान्वित केली जाते. त्या अनुषंगाने नगर विकास विभागामार्फत कार्यान्वित केली जात असलेली केंद्र शासन पुरस्कृत सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेची अंमलबजावणी सदरहू “राज्य कौशल्य विकास सोसायटी” मार्फत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्या अनुषंगाने शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतलेला आहे:

शासननिर्णय -

१.१ सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील व्यक्तींना कौशल्य विकासाचे प्रशिक्षण देऊन रोजगाराची संधी उपलब्ध करून कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याकरीता संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण ह्यांची अग्रणी संस्था म्हणून केलेली नेमणूक रद्द करून त्या ऐवजी राज्य स्तरावर स्थापन करण्यात आलेल्या महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी या राज्यशासनाच्या शिर्ष संस्थेची सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत कौशल्य प्रशिक्षण देणे संदर्भात “अग्रणी संस्था” (Lead Agency) म्हणून नेमणूक करण्यात येत आहे. सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेच्या सुधारीत मार्गदर्शक तत्वाप्रमाणे दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींना त्यांच्या गरजेनुसार, तसेच बाजारातील विविध क्षेत्रातील, कौशल्याची गरज व त्या अनुषंगाने कुशल कामगारांची आवश्यकता इत्यादी बाबी लक्षात घेऊन उपयुक्त कौशल्य विकास प्रशिक्षण देणे. बाजारीतील विविध क्षेत्राच्या, आवश्यकतेनुसार कौशल्य विषयी प्रशिक्षण मॉड्युल्स व प्रशिक्षणाचे अभ्यासक्रम तयार करणे, उमेदवारांची प्रशिक्षणानंतर त्रयस्थ (Third Party) संस्थेकडून कौशल्य तपासणी करून केंद्र अथवा राज्य शासनाच्या मान्यताप्राप्त उद्योग आधारीत (Industry based) संस्थेकडून प्रमाणित करून घेणे, इत्यादी बाबींची जबाबदारी या अग्रणी संस्थेची राहिल.

१.२ प्रत्येक जिल्ह्यातील सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेच्या लाभार्थ्यांना विविध मान्यता प्राप्त प्रशिक्षण संस्थेमार्फत प्रशिक्षण देण्यासाठी योग्य समन्वयक नेमण्याची जबाबदारी अग्रणी संस्था म्हणून महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीची राहिल.

१.३ महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी ने बाजारातील कौशल्य मागणी व पुरवठा (स्कील डिमांड अँड सप्लाय) च्या सर्वेक्षणावर आधारीत विविध सेक्टरच्या कुशल मनुष्य बळाच्या आवश्यकतेनुसार जिल्हा नागरी विकास यंत्रणेमार्फत निवडण्यात आलेल्या लाभार्थ्यांची महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीने मान्यता प्रदान केलेल्या (Affiliated) प्रशिक्षण संस्थामार्फत प्रशिक्षण देण्याची कार्यवाही करावी.

१.४ महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी राज्यातील नागरी भागातील दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींना दिलेल्या प्रशिक्षणाबाबत राष्ट्रीय व्यवसाय प्रशिक्षण परिषदेचे (National Council of Vocational Training) किंवा तत्सम राज्य शासनाचा अथवा मान्यताप्राप्त उद्योग आधारीत (Industry based recognized) संस्थेद्वारे परिक्षा घेण्याची व प्रमाणपत्र देण्याची व्यवस्था करेल.

१.५ महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांच्या मान्यताप्राप्त प्रशिक्षण संस्थांमार्फत देण्यात येणाऱ्या प्रशिक्षणापोटी त्यांना प्रती प्रशिक्षणार्थी लागणारा प्रशिक्षणाचा व परिक्षेचा खर्च रु. १०,००० एवढा राहिल. सदरहू प्रशिक्षणाचा खर्च तसेच परिक्षेचा खर्च केंद्र शासनाने एमईएस

योजनेअंतर्गत ठरविलेल्या दराप्रमाणे देण्यात येईल. यासाठी महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांनी एमईएस योजनेअंतर्गत वेगवेगळ्या मॉड्यूलसच्या तासिकेप्रमाणे प्रस्तावित केलेल्या व दि. २०.०८.२०१३ रोजीच्या राज्य नागरी विकास यंत्रणेच्या व्यवस्थापन समितीच्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेप्रमाणे, प्रति लाभार्थी सरासरी खर्च रुपये ७२००/- प्रमाणे अनुज्ञेय राहिल. त्यातून प्रति यशस्वी प्रशिक्षणार्थी रुपये ५००/- प्रमाणे प्रोत्साहन भत्ता व शिर्ष संस्थेच्या व्यवस्थापन व प्रशासकिय बाबींसाठी प्रति लाभार्थी सरासरी खर्चाच्या ५ टक्के रक्कम देय राहिल. सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांना एमईएस योजनेअंतर्गत त्यांच्या आवडीनुसार व स्थानिक कुशल मनुष्य बळाच्या गरजेनुसार शिर्ष संस्थेने ठरविल्याप्रमाणे, तसेच केंद्र शासनाने सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत विहित केलेल्या अटी व शर्ती च्या अधीन राहून वेगवेगळ्या कालावधीच्या मॉड्यूलसचे प्रशिक्षण देता येईल.

०२. केंद्र शासनाच्या सुधारीत सुचनांप्रमाणे राज्यासाठी एक किंवा अधिक Survey & Placement Agency ची नेमणूक महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटीच्या सल्ल्यानुसार राज्य नागरी विकास यंत्रणेच्या (SUDA) मान्यतेने करण्यात येईल. त्याप्रमाणे क्षेत्रीय पातळीवर लाभार्थ्यांची निवड करणे व प्रशिक्षणानंतर रोजगार/स्वयंरोजगार मिळवून देणे यासाठी जिल्हा निहाय नोडल यंत्रणा (DUDA) यांची व महाराष्ट्र राज्य कौशल्य विकास सोसायटी यांनी निवडलेल्या प्रशिक्षण संस्थेद्वारे देण्यात येणाऱ्या प्रशिक्षणाच्या कामावर पर्यवेक्षण इत्यादीबाबतची कार्यवाही जिल्हा नागरी विकास यंत्रणेमार्फत खालीलप्रमाणे केली जाईल:-

२.१ सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेअंतर्गत दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांना प्रशिक्षण देताना क्षेत्रीय पातळीवर प्रत्यक्ष लाभार्थ्यांची निवड करणे, त्यांना मान्यताप्राप्त (Accredited) प्रशिक्षण संस्थामार्फत प्रशिक्षण देण्याची व्यवस्था करणे व प्रशिक्षणानंतर प्रशिक्षणार्थी यांना स्वयंरोजगार किंवा रोजगार मिळवून देण्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्यासाठी योग्य नोडल यंत्रणेची नियुक्ती जिल्हानिहाय निविदा मागवून जिल्हा नागरी विकास यंत्रणेनी करावी. नोडल यंत्रणेने त्यांना वरीलप्रमाणे करावयाच्या सर्व कामासाठी देय मोबदला प्रति लाभार्थीस प्रदान करावयाच्या रकमेच्या स्वरूपात निविदेमध्ये नमूद करणे आवश्यक राहिल. अशा प्रकारे निविदा प्रक्रियेतून निवड झालेल्या नोडल यंत्रणेला प्रती लाभार्थीस देय होणाऱ्या रकमेमधून ६० टक्के रक्कम लाभार्थ्यांचे प्रशिक्षण संपल्यानंतर ३०% रक्कम अशा लाभार्थ्यांस रोजगार किंवा स्वयंरोजगार मिळाल्यानंतर व उर्वरीत १० टक्के रक्कम ही शासन स्तरावर नियुक्त होणाऱ्या संबंधित सर्वे अॅन्ड प्लेसमेंट एजन्सीला सदर संस्थेने लाभार्थ्यांना रोजगार/ स्वयंरोजगार मिळविण्यासाठी केलेल्या मार्गदर्शनापोटी व प्रयत्नापोटी देणे आवश्यक राहिल.

२.२ वर नमूद केल्याप्रमाणे नोडल यंत्रणेस प्रति लाभार्थी देय रकमेपैकी काही रक्कम लाभार्थ्यांना रोजगार/स्वयंरोजगार मिळाल्यानंतर द्यावयाची असल्यामुळे दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांच्या व्यक्तींना या योजनेअंतर्गत प्रशिक्षण प्राप्त झाल्यानंतर रोजगार व स्वयंरोजगाराची काही प्रमाणात शाश्वती मिळेल. या व्यवस्थेअंतर्गत नोडल एजन्सी व सर्वे अॅन्ड प्लेसमेंट एजन्सी यांना लाभार्थ्यांच्या प्रशिक्षणानंतरच्या रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी जबाबदार धरण्यात येईल.

२.३ जिल्हा स्तरावर प्रशिक्षण देणाऱ्या प्रशिक्षण संस्थांना वेळोवेळी भेट देऊन त्यांच्या कामाच्या गुणवत्तेची तपासणी व प्रशिक्षण घेत असतांना अशा लाभार्थ्यांना रोजगार व स्वयंरोजगार मिळण्यासाठी मार्गदर्शन, जिल्हा नागरी विकास यंत्रणा यांच्या सहकार्याने जिल्हास्तरीय नोडल एजन्सी व प्लेसमेंट एजन्सी यांनी करणे आवश्यक राहिल.

२.४ या सर्व लाभार्थ्यांची रोजगार व स्वयंरोजगार केंद्रात नोंदणी करणे अनिवार्य असून यासाठी जिल्हा रोजगार व स्वयंरोजगार अधिकारी यांची मदत घ्यावी.

२.५ या योजनेचे लाभार्थी रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयाद्वारे आयोजित भरतीमेळावे (Job Fair) यामध्ये सहभागी होतील व आवश्यकतेनुसार रोजगार व स्वयंरोजगार संचालनालयाच्या व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन केंद्राचा लाभ घेतील अशी व्यवस्था करण्यात यावी.

०३. केंद्र शासनाच्या सुधारीत मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे व या शासन निर्णयातील निर्देशानुसार राज्यात सुवर्ण जयंती शहरी रोजगार योजनेची प्रभावीपणे अंमलबजावणी सर्व आयुक्त, महानगरपालिका व सर्व मुख्याधिकारी नगरपरिषदा/नगरपंचायती यांनी करण्याची दक्षता घ्यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०२०७१५३२३६४७२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सीमा ढमढेरे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
२. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव
३. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
४. सचिव (नगर विकास) यांचे विशेष कार्यअधिकारी
५. आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई
६. आयुक्त, रोजगार, स्वयंरोजगार व कौशल्य विकास
७. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, मुंबई
८. सर्व विभागीय आयुक्त
९. सर्व जिल्हाधिकारी

१०. सर्व आयुक्त, महानगरपालिका
११. सर्व मुख्याधिकारी नगरपालिका
१२. सर्व सह संचालक व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण
१३. सर्व उपसंचालक व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण
१४. सर्व जिल्हा व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण अधिकारी
१५. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
१६. महालेखापाल, महाराष्ट्र-२, मुंबई
१७. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई
१८. वित्त विभाग (व्यय-३/अर्थोपाय) मंत्रालय, मुंबई
१९. निवड नस्ती (नवि-३३)